

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО СТРАХУВАННЯ – СПОЖИВАЧАМ

ПРОЄКТ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НАСУ
ВИПУСК 25

ЕТАП

НАГЛЯД ЗА СТРАХОВИКАМИ

контекст

з 01 січня 2024 року почав діяти новий Закон України “Про страхування”

кого стосується

споживачів страхування - фізичних осіб, які звернулася за отриманням або отримують страхову послугу для задоволення особистих потреб, не пов'язаних з підприємницькою або незалежною професійною діяльністю, а також інших осіб, визначених договором страхування як застраховані особи та/або вигодонабувачі, які є фізичними особами, або інших фізичних осіб, які мають право на отримання страхової виплати

З'ясувавши склад учасників ринку не можна не розповісти про Регулятора, що встановлює «правила гри» для страхування. Закон «Про страхування» передбачає, що Регулятором ринку страхування є Національний банк України (скорочено – НБУ). Саме НБУ визначає, яку діяльність на ринку можуть провадити страховики та встановлює спеціальні правила ведення ними такої діяльності, вимоги до засновників та власників істотної участі, керівників, працівників, органів та функцій страховика, порядок видачі та анулювання ліцензії.

ЯК ЦЕ ВІДБУВАТИМЕТЬСЯ?

При здійсненні державного регулювання та нагляду за страховою (перестраховою) діяльністю Регулятор:

- 1) розробляє і затверджує нормативно-правові акти, обов'язкові до виконання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, страховиками, їх об'єднаннями, страховими посередниками та особами, які надають допоміжні послуги, та контролює їх виконання;
- 2) веде реєстри відповідно до законодавства України та затверджує положення про них;
- 3) здійснює ліцензування страховиків та авторизацію страхових посередників, реєстрацію філій страховиків-нерезидентів та затверджує умови здійснення діяльності із страхування, здійснення якої потребує відповідної ліцензії чи авторизації, та порядок контролю за їх додержанням;
- 4) встановлює пруденційні вимоги, в тому числі вимоги до розміру регулятивного капіталу, критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів (в тому числі активів на покриття технічних резервів для цілей фінансової звітності) та ризиковості

операцій, додержання правил надання страхових послуг, а також правила формування і обліку технічних резервів;

5) визначає критерії віднесення страховиків до категорії значимих страховиків;

6) встановлює розмір плати за включення до відповідних реєстрів;

7) затверджує умови авторизації страхових посередників;

8) затверджує порядок проведення безвиїзного нагляду та інспекційних перевірок і оформлення їх результатів, включаючи порядок проведення перевірки афілійованих та споріднених осіб об'єкта нагляду;

9) здійснює безвиїзний нагляд та інспекційні перевірки страховиків, страхових груп, філій страховиків-нерезидентів та страхових посередників, а також інших осіб, зазначених у частині сьомій статті 21 Закону України "Про фінансові послуги та фінансові компанії";

10) здійснює контроль за достовірністю та повнотою інформації, що надається Регулятору;

11) проводить самостійно чи разом з іншими державними органами перевірку діяльності учасників ринку страхування (крім клієнтів), а також юридичних осіб та фізичних осіб, які здійснюють діяльність на ринку страхування, для яких законом встановлені вимоги щодо авторизації;

12) у разі порушення законодавства про страхування, фінансові послуги та захист прав споживачів, нормативно-правових актів Регулятора застосовує заходи впливу, заходи раннього втручання та коригувальні заходи, а також накладає адміністративні стягнення;

13) звертається до суду з позовами (заявами) про ліквідацію страховика або у зв'язку з порушенням страховиком або страховим посередником законодавства про страхування;

14) вимагає від учасників ринку страхування (крім клієнтів та об'єднань учасників ринку страхування) надання необхідних документів, інформації та пояснень;

15) анулює ліцензію на здійснення діяльності із страхування філією страховика-нерезидента, якщо страховика-нерезидента позбавлено ліцензії на здійснення діяльності із страхування або якщо його ліквідовано/оголошено банкрутом у країні реєстрації;

16) проводить тематичні перевірки діяльності страховиків за результатами аналізу макроекономічних показників та аналізу ризиків, що мають вплив на діяльність страховиків;

17) встановлює порядок складання і подання звітів, звітності та іншої інформації страховиками, а також отримує такі звіти, звітність, іншу інформацію та пояснення до них;

18) надсилає матеріали до правоохоронних органів щодо фактів правопорушень, які стали відомі під час здійснення нагляду;

19) надсилає органам Антимонопольного комітету України матеріали у разі виявлення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

- 20) встановлює вимоги щодо захисту інформації страховиків;
- 21) встановлює порядок розкриття інформації учасниками ринку страхування відповідно до законодавства України;
- 22) визначає кваліфікаційні вимоги до керівників страховика, осіб, відповідальних за ведення бухгалтерського обліку, та інших осіб, відповідальних за виконання ключових функцій, у тому числі на умовах аутсорсингу, та може вимагати звільнення з посади осіб, які не відповідають встановленим вимогам для зайняття такої посади, або розірвання відповідних договорів;
- 23) здійснює перевірку та оцінку внутрішніх політик та положень страховиків;
- 24) погоджує відповідно до законів України документи учасників ринку страхування (крім клієнтів), що визначають вимоги щодо надання страхових послуг;
- 25) перевіряє політики з андеррайтингу страховиків, а також політики врегулювання подій, що мають ознаки страхового випадку;
- 26) перевіряє та оцінює політику перестраховування;
- 27) перевіряє та оцінює відповідність розміру сформованих технічних резервів, порядку їх формування та/або обліку, методів розрахунку технічних резервів страховиків та припущень вимогам, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Регулятора;
- 28) перевіряє та оцінює виконання страховиками вимог до інвестиційної діяльності, встановлених законодавством;
- 29) оприлюднює інформацію про страховиків, які здійснюють страхування довічних пенсій за рахунок грошових коштів накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, у тому числі показники, які вони застосовують для розрахунку довічних пенсій;
- 30) встановлює умови та порядок проведення внутрішнього аудиту (контролю) у страховику;
- 31) встановлює порядок погодження набуття або збільшення істотної участі у страховику відповідно до цього Закону;
- 32) оприлюднює у порядку та відповідно до встановлених ним критеріїв на сторінках свого офіційного інтернет-представництва інформацію про застосування заходів впливу;
- 33) забезпечує захист прав споживачів страхових послуг;
- 34) здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства, що регулює діяльність учасників ринку страхування;
- 35) погоджує у встановлених законом випадках умови страхування, визначені відповідним органом державної влади;

36) бере участь у міжнародному співробітництві у сфері страхування, здійснює вивчення, узагальнення, поширення світового досвіду, організовує виконання міжнародних договорів України у сфері страхування;

37) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом та іншими законами України.

ЧИМ ПЕРЕДБАЧЕНО?

Статтями 1, 3, 5, 11, 22, 23, 28, 38, 114 нового Закону України «Про страхування».

ЩО В РЕЗУЛЬТАТІ?

З огляду на важливість страхування для економіки України та надання страховиками послуг споживачам, діяльність страхових компаній суворо врегламентована та контрольована з боку Національного банку України.